

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Majandus- ja sotsiaalinstituut

Institute of Economics and Social Sciences

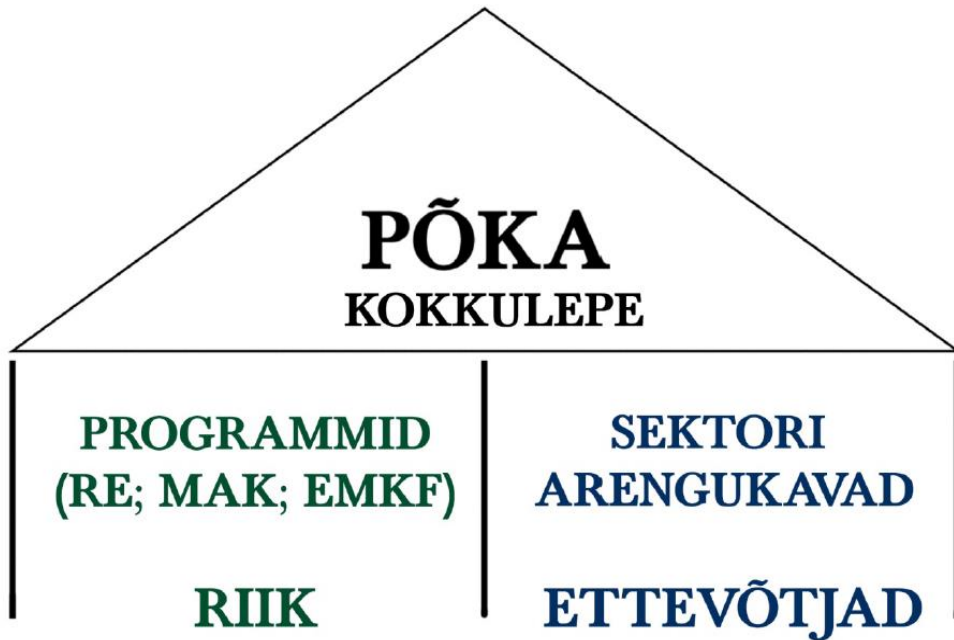
www.emu.ee

Sektori arengukava tutvustus

Ants-Hannes Viira

EMÜ majandus- ja sotsiaalinstituudi direktor

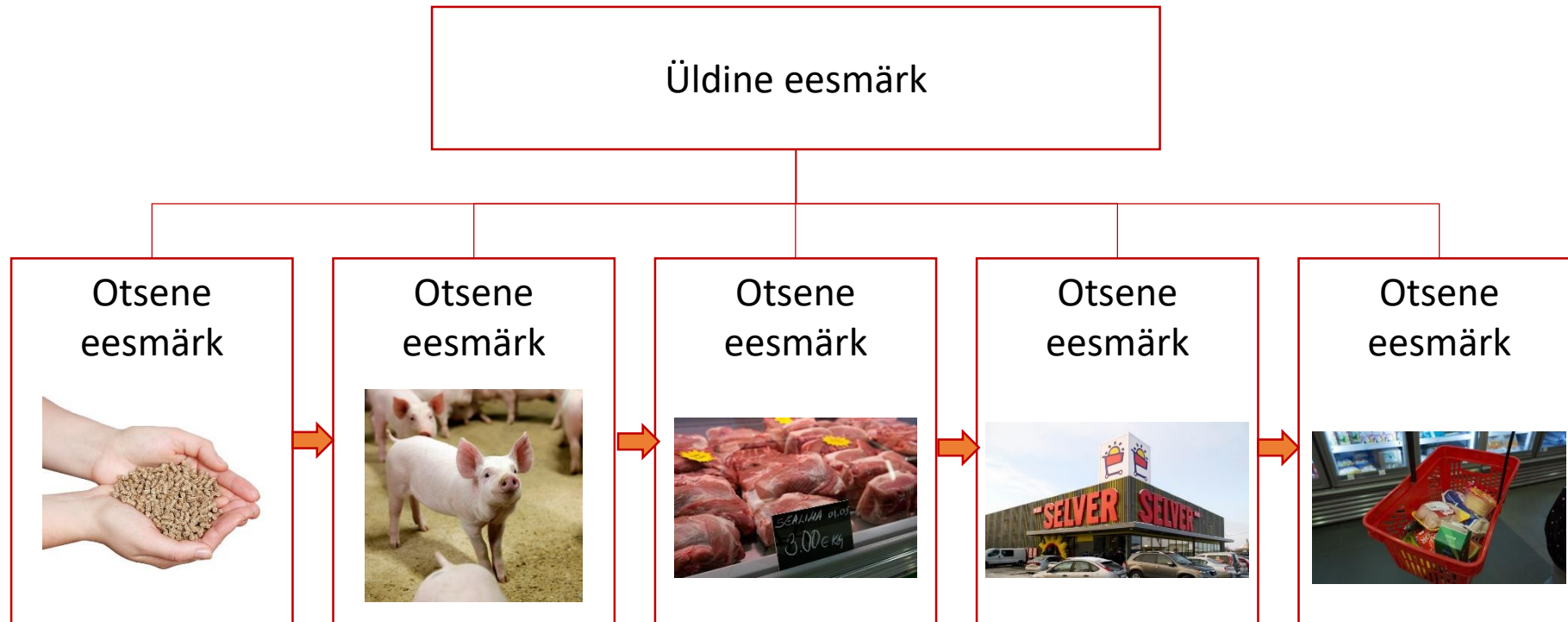
• Sektori arengukava

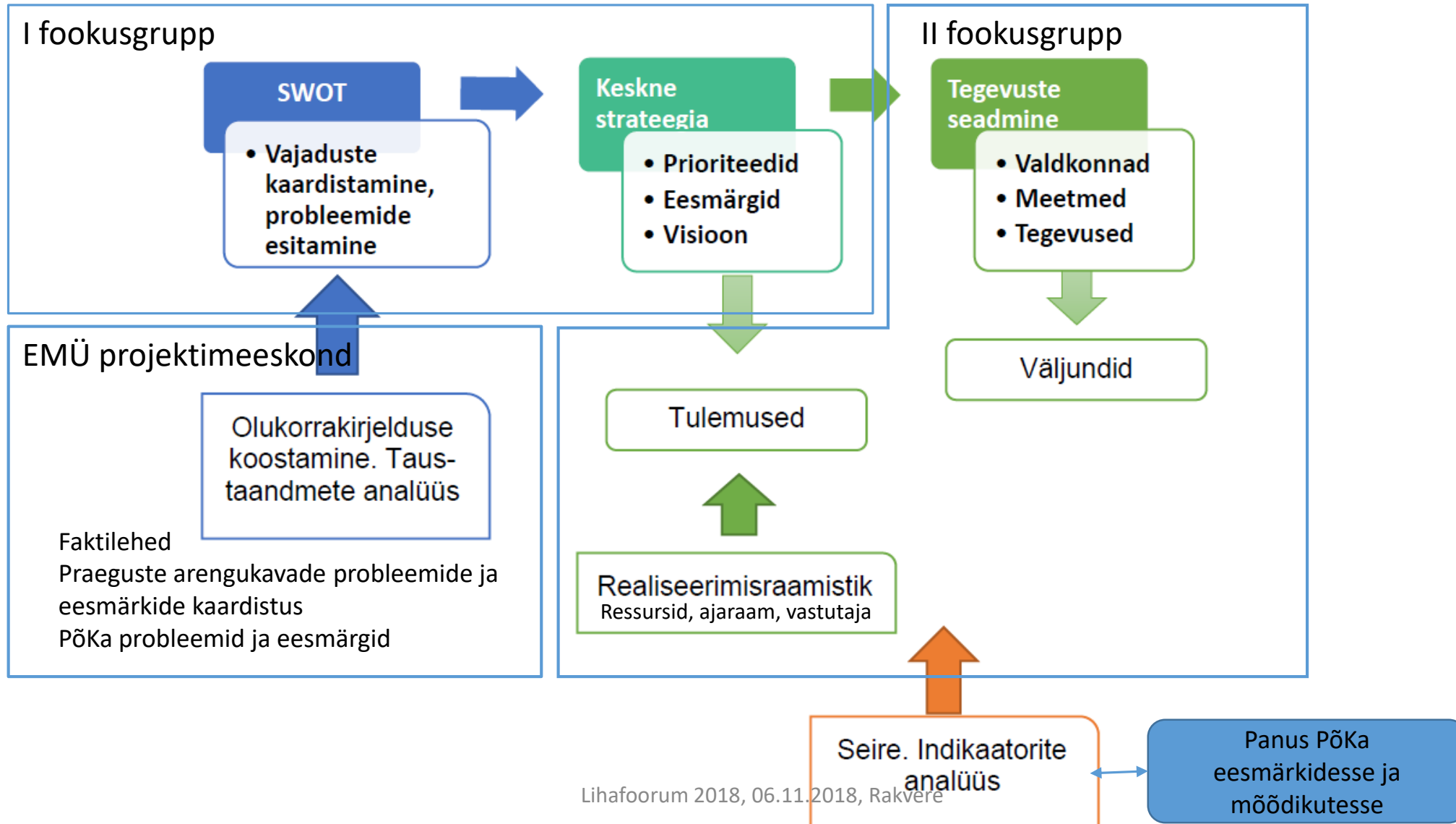
- Osa PÕKA kokkuleppest, mis keskendub põllumajandusele ja selle tarneahelapõhisele käsitlesele.
- Koostamisel on juhtroll sektori esindajatel.
- Tarneahelat läbivalt peetakse silmas ka teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni.
- Sisaldab seoseid biomajanduse kontseptsiooniga (biomassi tootmine ja muutmise toiduks, söödaks või muuks biotooteks).
- Analüütiline taust erinevatest olemasolevatest analüüsides, dokumentidest (sektorite arengukavad, OECD innovatsiooniraport, OSKA raport, MAK hindamiste tulemused, erinevate uuringute aruanded) ja riiklikust statistikast.

Tarneaahelapõhine lähenemine

Lihasektori eesmärgipuu näidis

Arengukava koostamise mudel

I fookusgrupi arutelu 24.10.2018

Kehtivad strateegiadokumendid

- **Eesti lihaveisesektori visioonidokument 2016–2020**
- **Eesti lambakasvatuse sektori arengukava 2018–2023**
- Eesti mahepõllumajanduse arengukava aastateks 2012–2020
- Põllumajandussektoris kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise tegevuskava 2012–2020
- Eesti toidu tutvustamise ja müügiesituse kava "Eesti toit 2015–2020,,
- Mikroobide antibiootikumiresistentsuse vähendamise tegevuskava veterinaarmeditsiini valdkonnas aastateks 2017–2021
- Eesti põllumajandus-, toidu- ja kalamajandusteaduse ning teadmussiirde arengukava aastateks 2015–2021
- Eesti maaelu arengukava 2014–2020

Mis peaks olema uues arengukavas teisiti?

- Arengukavast peaks kasu olema (et see oleks töövahend). Arengukava peaks olema ka valitsejatele kohustuslik.
- Arengukavad peavad kriisidele vastu pidama. Tahaks õppida seni tehtud vigadest. Milline on sektori enda panus kui on kriis?
- Arengukava võiks olla tervik – lihasektor kokku. Rõhk sellele, kuidas olemasolevat ressursi parimal viisil kasutada. Enam rõhku tooraine väärimisele Eestis.
- Peaks arvestama nii väiksemate kui suuremate ja nii kodumaisel kui väliskapitalil põhinevate ettevõtetega.
- Sõnum ühiskonnale – mida sektor ühiskonnale annab?
- Vaadata sektorit rohkem kui toidu tootjat, mitte kui loomade kasvatajat.
- Vaja on ette näha tarbimistrende ja tarbijaid harida.
- Tarneahelapõhine lähenemine peaks looma enam läbipaistvust (kodumaisus).
- Seos biomajandusega – nahad, jääktooted.

Mis on arengut positiivselt mõjutanud?

- Inimeste südikus, pühendumine ja järjepidevus. Inimeste suhteliselt hea põllumajanduslik taust (N.Liidu ajast, küsimus põlvkonnavahetuse puhul). Uus strateegia peaks andma positiivseid sõnumeid, et inimesed tahaks tulla sektorisse tööle.
- Lihaveise-, lamba- ja kitsesektorisse tahavad noored tulla.
- Usk, et eestimaine on kvaliteetsem kui see, mis tuleb mujalt ja mille päritolu ei saa hinnata.
- Kanaliha tarbijauuring – 95% eelistab eestimaist, kuid 80% ostavad seda, mis on odavam. Põhjus: pakendil infomüra nii suur, et Eestimaisus ei tule selgelt välja.
- Pärast EL-ga liitumist toetusmeetmed aidanud sektorit edasi arendada. Lääne-Eestis lihavesisektori poolne rannamaastiku hooldamine (head toetusmeetmed), kesksed organisatsioonid, tublid inimesed.
- Maa- ja keskkonnaressursid, kliima ja piirkond.

Mis on arengut negatiivselt mõjutanud?

- Lihaveiste puhul toetusmeetmete erinevus (KIK-i ja PLK meetmed teevad karuteene liha kvaliteedile).
- Meil on lihaveisekasvatuse strateegia, kuid puudub nuuma- ja kvaliteedistrateegia.
- Odavad riigihanked (avalik toitlustus).
- Suur sõltuvus sisenditurust, kuid teraviljasektor on keskendunud teravilja ekspordile. Üks arengukava eesmärk peaks olema ka teraviljasektoriga seoste loomine. Suur sõltuvus üksikute suurte tapamajade otsustest. Ahel on väga lühike. Vaja paremini siduda söodatootmist, seakasvatust, tapamaja, kaubandust.
- Koostöö puudumine sektori sees kui tarneahela lülide vahel. Kriiside ajal vastuolud väiksemad. Valmisolek kriisideks on ebapiisav.
- Eestit nähakse hea kasvumaana – sisend sisse ja toodang välja. Eestit ei nähta lisandväärtuse loomise kohana. Puudu on riigi visioon, mida soovitakse nii põllumajanduses kui teistes sektorites.
- Teatud sektorites pole tuge teaduse poole pealt. Sigade ja lihaveiste söötmise teadust Eestis ei ole.
- Kesised majandusanalüüsi oskused oma ettevõttes. Vähene analüüsioskus põhjus-tagajärg seose nägemiseks. Nt Iirimaaal koos konsulendiga ärimudelid paremini läbi arutatud.
- Väiketootjatel palju paberitööd ja bürokraatiat.
- Eesti inimesel pole tekkinud uskumust, et poest ostetud lihaveise liha annab kodus hea toote. Lihaveise liha ei osata valmistada, kvaliteet on varieeruv.

Tugevused	Nõrkused
<p>Ajalooline kogemus valdkonnas</p> <p>Mitmekesine lihatoodete valik</p> <p>Tarbijal on lihasöömise traditsioon</p> <p>Kohalikud ressursid sh kliimaatilised tingimused toetavad loomakasvatusega (toidutootmisega) tegelemist.</p> <p>Kodumaise tarbija jaoks lühike tarneahel ja toidu kvaliteet</p>	<p>Vähene riskijuhtimise oskus</p> <p>Piiratud ja põlvkonda vahetav inimressurss</p> <p>Tarneahela vähene läbipaistvus</p> <p>Brändi „Eesti toit“ puudumine</p> <p>Vähene lisandväärtuse teke tarneahela lõikes</p> <p>Tootmismahud on väikesed</p> <p>Investeerimisvõimekus on madal</p> <p>Kommunikatsioon ja koostöö ahela lülide vahel ja teiste PM tarneahelatega on puudulik (tootja-töötaja-turundaja-lõpptarbija)</p> <p>Teatud sektorites puudub strateegia nii teaduses, arenduses kui tootmises. (seakasvatus, linnukasvatus)</p> <p>Palju bürokraatiat</p>
Võimalused	Ohud
<p>Globaalne toidunõudlus.</p> <p>Pikaajalised ja valitsuste ülesed strateegiad.</p> <p>Kohaliku toidu, sh toorme väärtustamine riigi ja poliitikute poolt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tooraine töötlemine kodumaal, lisandväärtuse loomine • Mainekujundus ja PR töö tarbija hoiakute kujundamiseks • Teadustulemuste rakendamine praktikas • Teadustöö arendamine kogu tarneahela kindlustamiseks • Kodumaise lihatoodete brändi loomine 	<p>Puudub riiklik toidutootmise strateegia (sh isevarustus, toiduohutus, seostatud tarneahelad)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ebastabiilne seadusloome (poliitilised otsused, embargod) • Lühiajalised poliitikad ja strateegiad • Probleemid bioturvalisusega • Haavatavus kriiside korral <p>Tarbija toitumisharjumuste muutumine ja teadlik muutmine liha tarbimise vähendamise suunas</p> <p>Turgude volatiilsus</p> <p>Kliimamuutused</p>

Kuidas edasi

- II fookusgrupi arutelu 7. detsembril – tegevuste seadmine
- Kõik ideed ja mõtted võiks edastada EPKK lihatoimkonna liikmetele
- Peame oluliseks
 - Probleemide ja tegevuste põhjendatus (analüüsil põhinemine)
 - Seosed teiste põllumajanduse valdkondadega
 - Seosed biomajanduse, teaduse ja arendustegevusega

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Majandus- ja sotsiaalinstituut

Institute of Economics and Social Sciences

www.emu.ee

Täna!

ants.viira@emu.ee